

Nr 25.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utbildning av fiskeritjänstemän m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I årets statsverksproposition (IX ht p. 148) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 85 000 kronor. Till stöd härför anfördes under ifrågavarande punkt, att resultatet av prövningen av frågan om utbildningen av fiskeritjänstemän och fiskare påverkade medelsbehovet under sagda anslag samt att proposition rörande sistnämnda fråga syntes kunna föreläggas årets riksdag.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 16 februari 1951 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 84, föreslagit riksdagen att

1) godkänna att utbildningen av fiskeritjänstemän skall organiseras enligt de riktlinjer som angivits i propositionen;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningarna för hushållningssällskapen från och med den 1 juli 1951 uppföra sammanlagt 33 fiskeriassistenttjänster i lönegrad Ca 19;

3) å riksstaten för budgetåret 1951/52 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Utbildning av fiskeritjänstemän* ett förslagsanslag av 30 400 kronor,

b) till *Bidrag till Södra Sveriges fiskeriförening för vissa byggnadsarbeten* ett reservationsanslag av 35 000 kronor,

c) till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet behandlat två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 364 av herr Nilsson, Bror, m. fl. och II: 481 av herr Jacobsson i Igelsbo m. fl., i vilka motioner hemställts, att riksdagen vid behandling av propositionen nr 84 måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningarna för hushållningssällskapen från och med den 1 juli 1951 uppföra sammanlagt 33 tjänster med benämningen fiskerikonstulent i lönegrad Ca 21.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för motionerna, får utskottet hänvisa till dessa.

I. Inledning.

I betänkande, som avgavs den 17 oktober 1949, framlade *fiskeritjänstutbildningskommittén* förslag rörande, bland annat, dels utbildningen av fiskeritjänstemän och yrkesutbildningen i egentlig mening för fiskare, dels löneställningen för länsfiskeritjänstemän och fiskmästare.

Över betänkandet avgåvos, efter remiss, utlåtanden av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Kommitténs förslag i fråga om utbildningen av fiskeritjänstemän innebar, att denna skulle utbyggas och fördjupas. Medan utbildningen vid den nuvarande fiskeriskolan i Aneboda omfattar 11 månader, skulle den av kommittén föreslagna kursen taga i anspråk närmare 20 månader. Vidare förordade kommittén, att en fast yrkesskola för fiskareungdom skulle inrättas. Enligt förslaget skulle fiskeritjänstemannautbildningen och den fasta yrkesundervisningen för fiskare sammanföras till en fiskeriskola i Lysekil. Till denna skola skulle överföras dels större delen av den statsunderstödda fiskeritjänstemannautbildning, som hittills bedrivits vid fiskeriskolan i Aneboda, dels den yrkesundervisning för fiskare, som sedan hösten 1948 provisoriskt anordnats i Lysekil. I betänkandet förordades vidare, att rörliga kurser av olika slag skulle anordnas för fiskare.

De delar av kommitténs förslag, som gällde anordnande av fasta yrkeskurser och rörlig kursverksamhet för fiskare, behandlades i propositionen nr 114 till 1950 års riksdag. I denna proposition anfördes, att det vore principiellt befogat att inrätta en fast undervisningsanstalt för fiskare. Med hänsyn till att erfarenheterna från den provisoriska yrkesundervisning, som varit anordnad i Lysekil, icke vittnade om något större intresse därför bland fiskarungdomen förordades, att denna utbildning skulle fortsätta någon tid om än med vissa ändringar i kursplanerna. Först därefter borde man på grundval av då vunna erfarenheter fatta definitiv ståndpunkt i fråga om inrättande av en fast skola. Under sådana förhållanden borde man icke heller besluta om utbildningen av fiskeritjänstemän. Vart denna skulle förläggas komme nämligen i hög grad att bli beroende av om en fast fiskeriskola i Lysekil komme till stånd eller ej. Vidare uttalades, att medel till den provisoriska utbildningen i Lysekil efter budgetåret 1950/51 syntes böra anvisas under nionde huvudtiteln i stället för under åttonde huvudtiteln.

De förslag, som framlades i propositionen, inneburo i enlighet härmed endast att rörlig kursverksamhet skulle bedrivas bland fiskarena enligt de riktlinjer, som vid 1949 års riksdag uppdragits för motsvarande verksamhet inom jordbruket och skogsbruket, samt att den yrkesutbildning för fiskare, som var förlagd till Lysekil, skulle fortsätta, ehuru med vissa ändringar i kursplanerna. Propositionen bifölls av riksdagen (r. skr. nr 244).

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har hos Kungl. Maj:t hemställt, att spörsmålen om den fasta yrkesundervisningen för fiskare och om utbildningen av fiskeritjänstemän måtte upptagas till förnyad prövning,

så att de kunde lösas vid 1951 års riksdag. Styrelsen har uttalat, bland annat, att det vore ytterst angeläget, att den nuvarande provisoriska yrkesutbildningen i Lysekil för fiskare ersattes med en permanent anordning för undervisningen därstädes. Det vore vidare icke blott angeläget utan rentav nödvändigt att fasta former skapades för fiskeritjänstemännens utbildning. Styrelsen ansåge nämligen den nuvarande utbildningstiden för fiskeritjänstemän om allenast 11 månader uppenbart otillräcklig. Härtill komme att lokalerna vid Södra Sveriges fiskeriförening numera befunne sig i sådant skick, att helårsundervisning vid skolan icke längre kunde ifrågakomma. Provisoriet år 1950 med en kurs vid föreningen kunde därför icke förlängas.

Sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 13 oktober 1950 uppdragit åt fiskeristyrelsen att undersöka möjligheterna att förlägga utbildningen av fiskeritjänstemän och fiskare till Göteborg har *fiskeristyrelsen* i skrivelse den 14 december 1950 framlagt förslag och kostnadsberäkningar rörande utbildning av fiskeritjänstemän, förlagd till Göteborg. Beträffande yrkesutbildningen för fiskare har styrelsen anmält, att det vid förhandlingar som den fört med styrelsen för Göteborgs stads yrkesskolor framgått, att intresse föreläge från Göteborgs stads sida att inom ramen för stadens yrkesundervisning, närmast yrkesskolornas sjömansutbildning, upptaga yrkesutbildning för fiskare. Denna utbildning skulle i alla avseenden såsom beträffande huvudmannaskap, statsbidragsnormer m. m. bli likställd med sedvanlig yrkesutbildning i kommunal regi under ledning och inseende av överstyrelsen för yrkesutbildning. Styrelsen för Göteborgs stads yrkesskolor hade emellertid tillika meddelat, att vissa ytterligare överväganden måste företagas, innan denna utvidgning av stadens yrkesundervisning kunde definitivt beslutas. Fiskeristyrelsen har förklarat sig senare efter ytterligare överläggningar med styrelsen för Göteborgs stads yrkesskolor skola återkomma till frågan rörande förläggning och organisation av yrkesutbildningen för fiskare. Fiskeristyrelsen har emellertid i detta sammanhang understrukt att den yrkesutbildning för fiskare, som kan komma att anordnas i Göteborg, av olika skäl icke kan motsvara en sådan fast undervisningsanstalt, som fiskeriutbildningskommittén föreslagit. Enligt styrelsens mening bör därför en eventuell fiskarutbildning i Göteborg betraktas som ett provisorium i avbidan på att en fiskets egen skola framdeles kan komma till stånd.

Över fiskeristyrelsens förslag ha, efter remiss, utlåtanden avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Slutligen har fiskeristyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 februari 1951 anmält, att styrelsen för Göteborgs stads yrkesskolor den 6 februari 1951 beslutat, att yrkesutbildning för fiskare skall igångsättas vid yrkesskolorna, samt godkänt ett förslag till kursplan för utbildningen.

II. Utbildningen av fiskeritjänstemän.

A. Fiskeriutbildningskommitténs förslag.

Fiskeriutbildningskommittén framhåller inledningsvis, att länsfiskeritjänstemännen på grund av de mångsidiga och självständiga arbetsuppgifter, som numera åvila dem, behöva en mera omfattande utbildning än den som hittills stått till buds. Bland annat påpekas, att dessa tjänstemän så småningom kommit att övertaga en stor del av fiskeriintendenternas tidigare åligganden.

För fiskodlingsföreståndare, fiskmästare och dylika tjänstemän med mera begränsade lokala uppgifter föreligger visserligen icke samma behov av en fördjupad utbildning. Kommittén påpekar emellertid, att hela antalet befattningshavare som länsfiskeritjänstemän samt fiskmästare och fiskodlingsföreståndare i allmän och enskild tjänst endast är omkring 70 och att det årliga rekryteringsbehovet till denna kår kan beräknas omfatta fyra à fem personer. Både med hänsyn till fiskeritjänstemännens egna intressen och ur samhällets synpunkt anser kommittén det vara lämpligt, att en så liten tjänstemannagrupp har en enhetlig utbildning, som tillåter övergång mellan olika befattningshavare utan komplettering av grundutbildningen.

I betänkandet framhålles vidare, att en differentiering av utbildningen för tjänstemän på sötvattensområdet respektive saltvattensområdet redan av praktiska och ekonomiska skäl icke är tänkbar vid så små utbildningsgrupper, som det här gäller. Vidare erinras om att länsfiskeritjänstemännens uppgifter i flera kustlän omfatta såväl sötvattens- som saltvattensfisket och att det för övrigt är svårt för en elev att vid utbildningens början eller under dess lopp bestämma sig för det ena eller andra området.

Kommittén föreslår därför, att utbildningen av olika slag av fiskeritjänstemän såsom hittills skall ske vid en för samtliga kategorier gemensam kurs men att denna utbildning skall utvidgas och fördjupas.

För tillträde till fiskeritjänstemannakurs bör enligt kommittén fordras att sökanden avlagt realexamen eller genomgått tvåårig folkhögskola med kunskaper i ämnena svenska, matematik, biologi, fysik och kemi motsvarande fordringarna för betyget godkänd i realexamen. Vad beträffar praktikfordringarna föreslås endast den ändringen, att i den föreskrivna tvååriga fiskepraktiken bör ingå minst två månaders praktiktjänstgöring hos länsfiskeritjänsteman.

I övrigt bör enligt kommittén såsom villkor för inträde vid fiskeritjänstemannakurs föreskrivas att sökanden är lägst 18 och högst 30 år samt att han är frisk och har tillräckliga kroppskrafter för deltagande i den praktiska utbildning, som ingår i kursen.

Vad angår undervisningens innehåll föreslår kommittén, att vissa allmänna läroämnen, nämligen svenska, matematik, fysik, kemi, allmän biologi och engelska, skola upptagas på kursplanen. Beträffande övriga, mera fackbetonade ämnen finner kommittén det angeläget att ämnen av bety-

delse för saltvattensfisket få större utrymme än de för närvarande ha. I kursplanen böra vidare upptagas fiskberedning, fiskets ekonomi, motorlära, kännedom om båttyper och fiskeribyggnader av olika slag varjämte undervisningen i rättslära, förvaltnings- och föreningslära samt bokföring böra fördjupas. Enligt kommitténs mening bör även den praktiska delen av undervisningen bli allsidigare och grundligare.

Kommittén har utfarbetat ett förslag till kursplan, för vilken redogörelse lämnats å s. 9 i propositionen.

Den teoretiska delen av undervisningen, omfattande totalt 1 550 timmar, skulle fördelad med 36 timmar per vecka komma att pågå 43 veckor. Därtill skall enligt kursplanen komma praktikutbildning i egentlig mening under 38 veckor samt enskilt arbete under fem veckor. Hela kursen skall sålunda omfatta 86 veckor eller 516 arbetsdagar.

Den praktiska utbildningen skall enligt förslaget — oberoende av till vilken ort kursen huvudsakligen förlägges — ske på flera olika orter eller områden i skilda delar av landet. Praktiken skall sålunda bland annat avse fiske vid olika delar av landets kuster, i insjöar och rinnande vatten, vistelse å undersökningsfartygen Skagerak och Eyrstrasalt, fiskevård och fiskodling m. m. — främst i Aneboda men i viss utsträckning även på andra platser såsom Håstad, Ängelholm och någon plats i Norrland — samt deltagande i vattenregleringsundersökningar i Norrland.

Fiskeritjänstemannakursen skall börja omkring den 10 januari vart annat år och avslutas under oktober påföljande år. Praktikutbildningen skall förläggas till vår-, sommar- och höstmånaderna under första halvåret samt våren och sommaren andra året. Under eftersommaren och hösten andra året skola repetitioner, examensarbeten och förhör ske.

I fråga om förläggningen av fiskeritjänstemännens utbildning uttalar kommittén sammanfattningsvis, att Aneboda och Lysekil utgöra de förläggningssorter, som främst kunna komma i fråga.

Under förutsättning att en fast yrkesundervisning för fiskare anordnas i Lysekil förordar kommittén, att Lysekil skall väljas till förläggningssort för utbildning av fiskeritjänstemän. Denna ståndpunkt motiveras därvid främst med att undervisningen i ett flertal ämnen kan ske bättre i Lysekil än på någon annan ort samt att åtskilliga praktiska fördelar stå att vinna, om utbildningen av fiskeritjänstemän och fiskarekurserna förläggas till samma plats. Vad fiskeritjänstemännen angår bör emellertid den teoretiska och, i den utsträckning så kan ske, även den praktiska utbildningen i ämnena limnologi, fiskevattenslära samt fiskevård och fiskodling försiggå i Aneboda. Eleverna böra i så fall vara förlagda under omkring 10 månader till Lysekil, under 3—4 månader till Aneboda och under 5—6 månader ha praktisk utbildning på annat håll.

Genomföres detta förslag bör enligt kommittén även i fortsättningen statsanslag utgå till Södra Sveriges fiskeriförening för avlönande av en fiskeribiolog och en fiskmästare. Dessa skulle därvid ha försöksverksamhet som

huvuduppgift men därjämte meddela viss undervisning åt de fiskeristuderande. I fråga om forsknings- och försöksarbete i Aneboda anser kommittén, att en överenskommelse om samarbete med statens fiskeriförsök bör träffas mellan fiskeristyrelsen och fiskeriföreningen.

I fråga om anslagsbehovet beräknar kommittén, att till avlöningar vid den föreslagna fiskeriskolan skall erfordras ett årligt anslag av 32 300 kronor. Om man fördelar kostnaden för avlöande av skolans föreståndare, eller 14 000 kronor, med lika delar å fiskeritjänstemannakursen och de fasta fiskarekurserna skulle av förstnämnda belopp 12 900 kronor hänföras till fiskeritjänstemannakursen. Kommittén har därvid räknat med att föreståndaren skulle svara för omkring 300 lektioner. Med ett beräknat genomsnittligt timarvode av 12 kronor upptager kommittén för återstående 370 undervisningstimmar 4 450 kronor. För praktikhandledare beräknas slutligen 1 500 kronor. Driftskostnaderna vid kursen uppskattas till 11 100 kronor.

Det årliga anslagsbehovet till fiskeritjänstemannakursen skulle alltså enligt kommitténs beräkningar uppgå till 24 000 kronor. Såsom engångskostnader upptages 10 000 kronor för materialanskaffning till kursen samt i runt tal 93 700 kronor såsom statsbidrag till kostnader för ombyggnad av lokaler för fiskeriskolan.

Kommitténs förslag innebär vidare, att statsbidraget till Södra Sveriges fiskeriförening för upplysningsverksamhet skall indragas och att i stället det statsbidrag, som utgår till föreningens undersökningsverksamhet, skall höjas med 5 000 kronor. Ett villkor för denna höjning skulle dock vara, att föreningen ställer sina befattningshavare till förfogande för viss undervisning och praktisk utbildning av elever vid fiskeriskolans tjänstemannakurs och att föreningens försöksarbete samordnas med den statliga fiskeriforskningen.

Behovet av en förbättrad utbildning för särskilt länsfiskeritjänstemännen vitsordas allmänt i de yttranden, där frågan berörts. I det övervägande flertalet yttranden förordas också kommitténs förslag härom. Beträffande det närmare innehållet i yttrandena såvitt angår förevarande frågor torde utskottet få hänvisa till framställningen å s. 13—20 i propositionen.

B. Fiskeristyrelsens förslag.

Fiskeristyrelsen anser i likhet med fiskeriutbildningskommittén, att länsfiskeritjänstemännens utbildning måste utvidgas och fördjupas. Styrelsen anser, att såsom första villkor för tillträde till fiskeritjänstemannakurs bör uppställas två års praktik inom fisket. Dispens från detta krav bör dock kunna medgivas. Beträffande intagningsåldern föreslås, att sökanden skall ha uppnått 18 års ålder. Kraven på teoretiska förkunskaper föreslås icke skola sättas högre än vad som motsvarar realexamen eller genomgången tvåårig folkhögskola. I motsats till fiskeriutbildningskommittén

anser styrelsen det icke nödvändigt, att sökande skall ha vitsord om kunskaper i vissa ämnen motsvarande betyget godkänd i realexamen.

I fråga om förläggningen av undervisningen anför fiskeristyrelsen, att en åtskillnad måste göras mellan utbildningens teoretiska och praktiska delar. Styrelsen finner att den förstnämnda delen, vilken upptager den övervägande undervisningstiden, utan egentliga svårigheter kan förläggas till Göteborg. Undervisningen i fråga anses lämpligen böra äga rum under höst- och vintermånaderna, dels före och dels efter elevernas praktiska undervisning. Den ena av dessa terminer skulle tagas i anspråk för den mera elementära undervisningen i de biologiska och hydrologiska fackämnena ävensom för undervisning i modersmålet, engelska, samhällslära med ekonomi, räkning samt bokföring. Terminen skulle omfatta sju månader med ett kortare avbrott vid jultiden. Den andra terminen, som knappast anses behöva vara längre än fem månader, skulle omfatta undervisning i navigation, båt- och motorlära, fiskberedning, fiskhandel, författningslära och föreningskunskap. Möjligen skulle undervisningen i engelska fortsätta även under denna andra termin.

Vad angår den praktiskt betonade delen av fiskeritjänstemännens utbildningsgång, vilken beräknas omfatta omkring fem månader mellan det första och det andra årets teoretiska undervisning i Göteborg, förordar fiskeristyrelsen att densamma skall äga rum i Aneboda.

Enligt en av fiskeristyrelsen utarbetad kursplan (s. 23—24 i propositionen) skulle första läsåret omfatta tiden september—mars, den praktiska utbildningen vid Aneboda tiden april—oktober samt andra läsåret tiden november—mars eller april.

I organisatoriskt hänseende föreslås fiskeritjänstemannautbildningen i Göteborg skola underställas fiskeristyrelsen. Styrelsen förordar, att organisationen skall genomföras hösten 1951, då elever till första årskursens teoretiska del alltså skulle intagas.

I fråga om årskostnaderna för den föreslagna fiskeritjänstemannautbildningen anför fiskeristyrelsen att det förhållandet, att denna utbildning avses skola vara tvåårig med elevintagning vartannat år och förete betydande olikheter i organisatoriskt hänseende mellan de båda läsåren, medför att anslagsbelastningen blir mycket olika för två på varandra följande budgetår. Styrelsen har därför ansett det lämpligt att redovisa de beräknade kostnaderna för varje budgetår för sig.

Med utgångspunkt från ett högsta antal elever av tio har fiskeristyrelsen uppgjort en kostnadsberäkning som slutar å i runt tal 56 700 kronor. Av detta belopp hänföres 40 000 kronor till det första och 16 700 kronor till det andra budgetåret.

En närmare redogörelse för nämnda beräkning återfinnes å s. 24—27 i propositionen.

Fiskeristyrelsens förslag innehåller vidare vissa jämkningar av hittillsvarande statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening. Sålunda föreslås att det bidrag å i runt tal 14 800 kronor till föreningens undervisningsverksam-

het, som styrelsen upptagit i sina anslagsäskanden för nästa budgetår, skall bortfalla. Å andra sidan anses bidraget till föreningens undersökningsverksamhet böra uppräknas till 35 000 kronor.

Såsom en engångsutgift upptager fiskeristyrelsen kostnader för modernisering och renovering av Södra Sveriges fiskeriförenings undervisningslokaler i Aneboda. Dessa kostnader ha av länsarkitekten i Kronobergs län uppskattats till 25 800 kronor. Med hänsyn till inträffade kostnadsstegringar och i överensstämmelse med förnyade beräkningar som föreningen lämnat upptager fiskeristyrelsen ett belopp av 30 000 kronor för ändamålet. Styrelsen erinrar dock att byggnadsstyrelsen enligt uttalande, som återgivits i fiskeritjänstkommitténs betänkande, ansett att undervisningslokalerna kräva ombyggnadsarbeten för en kostnad av 65 000 kronor. Fiskeristyrelsen förklarar, att det undandraget sig dess bedömande, vilken av de två beräkningarna som bör tillerkännas vitsord. Styrelsen har dock i sin anslagsberäkning, särskilt med hänsyn till att enligt dess förslag utbildningen skall vara förlagd till Aneboda allenast under vår- och sommarmånader, räknat med det lägre beloppet, 30 000 kronor.

Fiskeristyrelsen föreslår, att de årliga kostnaderna skola bestridas från ett särskilt riksstatsanslag, förslagsvis benämnt Utbildning av fiskeritjänstemän. Av det första budgetårets anslag böra bestridas vissa av de kostnader, som belöpa å andra budgetåret, nämligen samtliga kostnader för utbildningen i Aneboda. Anslaget bör därför enligt styrelsens mening ha reservationsanslags karaktär. Styrelsen föreslår att anslaget för budgetåret 1951/52 skall uppföras med 40 000 kronor. Medel till kostnaderna för iståndsättande av byggnaderna i Aneboda beräknar styrelsen under anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen för nästa budgetår.

Beträffande innehållet i yttrandena över fiskeristyrelsens förslag torde få hänvisas till den å s. 28—31 i propositionen lämnade redogörelsen härför.

III. Fortbildningskurser för fiskeritjänstemän och övergång till högre utbildning.

I syfte att bereda länsfiskeritjänstemän och fiskmästare tillfälle att taga del av resultaten på fiskeriforskningens område och att överlägga om aktuella frågor inom fiskevården förordar *fiskeritjänstkommittén*, att kortare fortbildningskurser skola anordnas vart annat eller vart tredje år. Enligt kommitténs mening bör det ankomma på fiskeristyrelsen att vidtaga de förberedande åtgärder, som erfordras härför.

I samband med frågan om utbildningen av fiskeritjänstemän behandlas möjligheten att bereda fiskeristuderande tillfälle till högre utbildning. Kommittén anser, att fiskeristuderande efter genomgången utbildning till fiskeritjänsteman skall kunna få inträde vid specialgymnasiet för lantbruks-

mejeri- och skogsstuderande i Vilan. Vidare förordas att fiskeristuderande, som avlagt godkänd avgångsexamen vid Vilans specialgymnasium, under vissa villkor skall få tillträde till universitetsstudier.

En redogörelse för yttranden över kommitténs förslag i denna del återfinnes å s. 32—33 i propositionen.

Fiskeristyrelsen förutskickar att den möjlighet till övergång till högre utbildning, som enligt fiskeriutbildningskommitténs förslag skall beredas den som genomgått fiskeritjänstemannakurs, skall hållas öppen jämväl vid bifall till styrelsens förslag till organisation och förläggning av fiskeritjänstemannautbildningen.

IV. Fiskeritjänstemännens löneställning m. m.

Enligt de nu gällande bestämmelserna utgår statsbidrag till hushållningssällskapen för avlönande av 33 fiskeritjänstemän med det belopp, som erfordras för att bestrida grundlön å 5 500 kronor, provisorisk avlöningsförbättring å 960 kronor samt tre ålderstillägg å 400 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års anställning. Den begynnelse-lön, vartill sällskapen erhållit statsbidrag, har sålunda utgjort 6 460 kronor och slutlönen 7 660 kronor. I ortsgrupp 3, till vilken de flesta fiskeritjänstemännens stationeringsorter höra, motsvarar denna begynnelse-lön närmast lönen i 14 löneklassen, medan slutlönen närmast motsvarar lönen i 18 löneklassen.

Under år 1950 ha emellertid hushållningssällskapen av egna medel utbetalat en provisorisk avlöningsförstärkning med 1 000 kronor per år och befattningshavare. Länsfiskeritjänstemännen ha sålunda uppburit en begynnelse-lön å 7 460 kronor och en slutlön å 8 660 kronor. Detta innebär ett löneläge mellan 17 och 18 lönegraden. Samtliga nu gjorda jämförelser ha utgått från ett rörligt tillägg av 12 procent.

De statliga fiskmästarna äro placerade i 16 lönegraden.

Fiskeriutbildningskommittén förslår i betänkandet, att länsfiskeritjänstemännen skola placeras i lönegrad Ca 19. En sådan förbättring av länsfiskeritjänstemännens löneställning jämfört med det löneläge, som de nuvarande statsbidragen förutsätta, är enligt kommitténs mening motiverad dels i betraktande av dessa befattningshavares jämförelsevis självständiga arbetsuppgifter, dels såsom en kompensation för de föreslagna ökade fordringarna i utbildningshänseende.

En högre löneplacering av länsfiskeritjänstemännen än den föreslagna synes kommittén betänklig med hänsyn till de konsekvenser, som detta skulle medföra beträffande andra personalgrupper inom statsförvaltningen. Kommittén anser sig icke heller böra föreslå någon differentiering av löneplaceringen av länsfiskeritjänstemännen i olika län. Den anser dock, att hushållningssällskapen böra kunna lämna särskilt arvode åt länsfiskeritjänsteman, som samtidigt är föreståndare för större fiskodlingsanstalt.

Kommitlén erinrar i förevarande sammanhang om att statens fiskmästa-

re hittills haft samma löneplacering som länsfiskeritjänstemännen. Beträffande de statliga fiskmästaretjänsterna finner kommittén icke en löneförbättring av den omfattning, som föreslagits för länsfiskeritjänstemännen, vara motiverad. Den föreslagna förlängningen av utbildningstiden jämväl för dessa tjänstemän motiverar dock en viss höjning av löneställningen. Kommittén förordar därför, att befattningarna såsom fiskmästare skola placeras i 17 lönegraden.

Till närmare motivering av sitt förslag beträffande länsfiskeritjänstemännen anför kommittén bland annat följande.

Bedömandet av länsfiskeritjänstemännens lönefråga måste ske med hänsyn till dels dessa befattningshavares arbetsuppgifter, dels deras utbildning.

Vad därvid angår arbetsuppgifterna vill kommittén erinra om det självständiga ansvar, som länsfiskeritjänstemännen ha på fiskets område. Länsfiskeritjänstemännens arbetsuppgifter omfatta icke blott en mångsidig konsulterande verksamhet av självständig art utan även tämligen omfattande administrativa uppgifter på fiskets område. Med hänsyn härtill anser kommittén, att de hittillsvarande statliga avlöningsbidragen till länsfiskeritjänstemännen, vilka närmast anslutit sig till jordbruksinstruktörernas löneställning, inneburit en för låg löneplacering. Kommittén anser sålunda, att länsfiskeritjänstemännen som en följd av sina betydligt självständigare arbetsuppgifter böra placeras i en högre löneställning än jordbruksinstruktörerna.

I fråga om fordringarna i utbildningshänseende synes vid en slutlig reglering av länsfiskeritjänstemännens löner böra beaktas de utbildningskrav, som komma att ställas i framtiden. Den av kommittén föreslagna fiskeritjänstemannakursen skulle bygga på förkunskaper i huvudsak motsvarande realexamen och vidare förutsätta två års förpraktik inom yrket. Själva utbildningen skulle därtill omfatta i det närmaste två år. Om den av kommittén föreslagna utbildningen för länsfiskeritjänstemän genomföres, skulle även i utbildningshänseende betydligt större krav ställas på dessa befattningshavare än på jordbruksinstruktörerna.

Jämföres fiskeritjänstemännens utbildning däremot med hemkonsulenternas synas de senare ha betydligt större kvalifikationer. Enligt erhållna uppgifter omfattar nämligen hemkonsulenternas utbildning, förutom förpraktik i egentlig mening, olika i förpraktiken ingående kurser med en sammanlagd tid av i det närmaste två år samt tvåårig utbildning vid lant-hushållsseminarium och slutligen en specialkurs för konsulentkompetens.

Instruktörerna äro för närvarande placerade i lönegrad 16. Hemkonsulenternas lönefråga är ännu icke reglerad, utan för närvarande utgå provisoriska löner närmast motsvarande ett löneläge mellan lönegrad 18 och 19. Enligt vad kommittén erfarit kommer emellertid en pågående utredning om lant-hushållningslärarinnornas löner att föreslå en placering av nämnda befattningshavare i lönegrad 22. Kommittén vill i detta sammanhang erinra, att chefen för jordbruksdepartementet i propositionen till 1944 års riksdag angående hushållningssällskapens omorganisation uttalat, att hemkonsulent i lönehänseende bör placeras högre än ordinarie ämneslärarinna vid lant-hushållsskola med helårskurs. Man synes därför kunna räkna med att den slutliga regleringen av hemkonsulenternas löner kommer att medföra en förbättring av deras nuvarande löneställning.

Kommittén har på grund av här anförda övervägande kommit till den slutsatsen, att länsfiskeritjänstemännen böra placeras i lönegrad Ca 19.

Två av kommitténs ledamöter, herrar Utbult och Zettergren reservera sig mot kommitténs förslag beträffande fiskeritjänstemännens lönegrads-placering och föreslå, att länsfiskeritjänstemännen skola placeras i lönegrad Ca 21 och de statliga fiskmästarna i lönegrad Ca 19. Reservanterna anför, att utbildningstiden för fiskeritjänstemän — om kommitténs förslag genomföres — kan beräknas till minst åtta år, nämligen realexamen fyra år, praktik minst två år och fiskeritjänstemannakurs två år. Enligt reservanternas mening skulle länsfiskeritjänstemännens kompetens därigenom i det närmaste kunna jämföras med hemkonsulenternas. I fråga om arbetsuppgifterna anse de att länsfiskeritjänstemännens arbete och ansvar i stort sett motsvara trädgårds- och hemkonsulenternas.

Kommittén berör i förevarande sammanhang frågan om länsfiskeritjänstemännens benämning. Den framhåller att benämningen fiskerikon-sulent för närvarande användes inom flertalet hushållningssällskap men att några sällskap bruka benämningen fiskeriinstruktör och ett sällskap benämningen länsfiskmästare. Med hänsyn till dessa tjänstemäns självständiga ställning föreslår kommittén, att de skola benämnas fiskerikon-sulenter. Till stöd för detta förslag anføres följande.

Kommittén vill erinra om att chefen för jordbruksdepartementet i en proposition till 1944 års riksdag angående hushållningssällskapens organisation och verksamhet uttalade, att ifrågavarande befattningshavare borde benämnas fiskerikon-sulenter. I samband med en löne reglering av ifrågavarande befattningar torde slutlig ståndpunkt även böra tagas till benäm-ningsfrågan. Kommittén vill härvid framhålla, att konsulenttiteln till sin faktiska användning mera markerar arten av de med en befattning för-enade arbetsuppgifterna än den kompetens, som fordras för innehavare av sådan tjänst. Inom hushållningssällskapen har sålunda benämningen vunnit stadga för befattningar med olika kompetens i utbildningshänse-ende, t. ex. hemkonsulenter, trädgårdskonsulenter och jordbrukskonsulen-ter. Endast i fråga om sistnämnda befattningar fordras för närvarande hög-skoleutbildning. Med hänsyn till länsfiskeritjänstemännens självständiga ställning och deras uppgift att vara förmän för övriga befattningshavare på fiskets område, exempelvis fiskmästare vid fiskodlingsanstalter och fis-keritillsyningsmän, förordar därför kommittén titeln fiskerikon-sulent.

Kommittén föreslår slutligen, att för erhållande av sådan befattning så- som fiskerikon-sulent eller fiskmästare, som avlönas med statsmedel, bör i de fall, då vederbörande icke tidigare innehaft dylik tjänst, såsom kom-petensfordran uppställas utbildning vid statsunderstödd fiskeritjänsteman-nakurs.

Beträffande det närmare innehållet i de y t t r a n d e n, som avgivits över fiskeriutbildningskommitténs förslag rörande fiskeritjänstemännens löne-ställning m. m., får utskottet i huvudsak hänvisa till s. 36—39 i propositio-nen. I detta sammanhang torde emellertid böra återgivas följande.

Kommitténs förslag att länsfiskeritjänstemännen skola placeras i löne-grad Ca 19 tillstyrkes av *fiskeristyrelsen, Hushållningssällskapens förbund,*

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund och *Skånes fiskareförbund* ävensom av *sju hushållningssällskap*. Mot fiskeristyrelsens beslut ha dock *överdirektören Hult*, *byråchefen Hessle* och *ledamoten Högström* reserverat sig. De anse att styrelsen bort förordas 20 lönegraden.

Till kommittéreservanternas ståndpunkt att länsfiskeritjänstemännen böra hänföras till lönegrad Ca 21 ansluta sig *sju hushållningssällskap*, *Svenska insjöfiskarens centralförbund*, *Svenska fiskevårdsförbundet*, *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund*, *Föreningen Sveriges länsfiskeritjänstemän* och *Föreningen Statens fiskeritjänstemän*.

Utan att föreslå någon viss lönegrad uttalar *Kalmar läns södra hushållningssällskap*, att länsfiskeritjänstemännen böra tillförsäkras en förmånligare löneställning än den som kommittén förordat.

Fyra hushållningssällskap förordas att länsfiskeritjänstemännen skola jämnställas med hemkonsulenterna eller placeras i 22 lönegraden.

Endast *statskontoret* och *statens lönenämnd* anse att kommittén föreslagit en för hög lönegrad. *Statskontoret* förordar sålunda, att länsfiskeritjänstemännen skola hänföras till 17 lönegraden. Därest en lönerogering för dessa tjänstemän skall ske oberoende av tjänsteförteckningsrevisionen finner *lönenämnden* försiktigheten bjuda, att de icke placeras högre än i 18 lönegraden.

Mot den av kommittén föreslagna tjänstebenämningen fiskerikonstulent ha endast *statskontoret*, *Malmöhus läns hushållningssällskap* och *Skånes fiskareförbund* framställt erinringar. De båda senare remissinstanserna förordas benämningen fiskeriinstruktör.

V. Anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.

Enligt meddelade föreskrifter skola av anslaget för innevarande budgetår 28 250 kronor utbetalas såsom statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening, 25 000 kronor disponeras till bidrag till statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område samt 31 750 kronor användas enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:ts meddelar för varje särskilt fall. Av bidraget till föreningen avses 9 813 kronor till upplysningsverksamhet och 18 437 kronor till fiskeribiologisk undersöknings- och försöksverksamhet m. m.

Med överlämnande av en framställning från Södra Sveriges fiskeriförening har *fiskeristyrelsen* i skrivelse den 16 augusti 1950 hemställt, att under förevarande anslag skola för nästa budgetår beräknas ett med 9 800 kronor till i runt tal 38 100 kronor förhöjt bidrag till föreningen, ett oförändrat belopp av 25 000 kronor till bidrag för rörlig kursverksamhet och studieresor samt ett likaledes oförändrat belopp av 31 700 kronor till Kungl. Maj:ts disposition. Tillika har fiskeristyrelsen yrkat, att en sedan lång tid tillbaka å anslaget föreliggande reservation å närmare 30 000 kronor skall tillgodoföras posten till Kungl. Maj:ts disposition. Reservationen har hittills icke kunnat tagas i anspråk, enär ovisshet rått till vilken av de i anslaget ingående särskilda posterna den hänfört sig.

Av det bidrag, som begärts till Södra Sveriges fiskeriförening, avses i runda tal 23 200 kronor för fiskeribiologisk undersökningsverksamhet samt 14 800 kronor för fiskeriskolan i Aneboda. Beloppen överensstämmer med vad föreningen begärt för dessa ändamål.

I skrivelse den 14 oktober 1950 har fiskeristyrelsen hemställt — med ändring av sin förenämnda framställning — att anslaget skall höjas med ytterligare 45 000 kronor. Højningen hänför sig till beloppet för rörlig kursverksamhet och studieresor.

Såsom i det föregående berörts innefattar slutligen fiskeristyrelsens förslag rörande fiskeritjänstemannautbildningen vissa ändringar i medelsberäkningen under förevarande anslag. Sålunda föreslår styrelsen, att statsbidraget till Södra Sveriges fiskeriförening skall upptagas med 35 000 kronor i stället för det belopp å 38 100 kronor, som styrelsen beräknat i sin anslagsframställning den 16 augusti 1950. Därjämte inräknar styrelsen i anslaget ett engångsbelopp av 30 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för iståndsättnings- och reparationsarbeten å byggnaderna i Aneboda.

Fiskeristyrelsens slutliga förslag innebär sålunda, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med $(85\,000 + 9\,800 + 45\,000 + 30\,000 - 3\,100 =)$ 166 700 kronor. Av detta belopp avses 35 000 kronor till årligt bidrag till Södra Sveriges fiskeriförening, 30 000 kronor till bidrag till föreningen för upprustning av byggnader, 70 000 kronor till bidrag till rörlig kursverksamhet och studieresor samt 31 700 kronor till Kungl. Maj:ts disposition.

Departementschefen.

Beträffande frågan i vad mån de av fiskeriutbildningskommittén och fiskeristyrelsen framlagda förslagen rörande förevarande spörsmål nu böra upptagas till prövning har *departementschefen* inledningsvis (s. 5—6 i propositionen) anfört följande.

»Jag anser det synnerligen önskvärt att fiskarungdomen skall beredas ökade möjligheter att få teoretiska yrkeskunskaper vid sidan av den praktiska utbildning, som deltagandet i fisket ger. Såsom framgått av det föregående synes emellertid tiden ännu icke vara mogen för inrättande av en fast utbildningsanstalt för fiskare. Med hänsyn till att den provisoriska yrkesutbildningen i Lysekil erhållit så ringa anslutning, att kostnaderna för denna blivit oproportionerligt stora i förhållande till elevantalet, anser jag mig icke heller kunna förorda, att statsanslag för nästa budgetår skall anvisas till att uppehålla denna utbildning. Därest det skulle visa sig möjligt att få till stånd yrkesundervisning för fiskare vid Göteborgs stads yrkesskolor, synes detta kunna godtagas som en provisorisk lösning av frågan.

Uppskjutes den definitiva lösningen av frågan om att inrätta en fast undervisningsanstalt för fiskare kommer emellertid spörsmålet om utbild-

ningen av fiskeritjänstemän enligt min uppfattning i ett delvis nytt läge. Prövningen av detta spörsmål torde icke kunna uppskjutas till dess frågan om inrättande av en fiskarskola ånyo blir aktuell. Bland annat utvecklingen på fiskevårdens område medför, att allt större krav måste ställas på dessa tjänstemän såväl i administrativt hänseende som i fråga om fackkunskaper. Detta förhållande medför att deras utbildning måste förbättras. Härtill kommer att vissa svårigheter möta att i fortsättningen, såsom skett år 1950, anordna provisoriska utbildningskurser vid Södra Sveriges fiskeriförening i Aneboda. Med hänsyn härtill anser jag att frågan om fiskeritjänstemännens utbildning nu bör upptagas till prövning.

Såsom förut nämnts innehåller fiskeriutbildningskommitténs betänkande jämväl förslag rörande löneställningen för länsfiskeritjänstemän och fiskmästare. I det till propositionen nr 114 till 1950 års riksdag fogade statsrådsprotokollet anförde jag, att enligt min mening denna fråga borde slutligt prövas först i samband med den pågående tjänsteförteckningsrevisionen. Till följd härav redogjorde jag i berörda sammanhang icke heller för detaljerna i kommitténs förslag i denna del. Jag torde emellertid få erinra om att i årets statsverksproposition (IX ht p. 84) föreslagits, att hemkonsulenternas löner skola regleras från och med den 1 juli 1951. Vid bifall härtill skulle fiskeritjänstemännen bli den enda kategori av hushållningssällskapens med statsmedel avlönade befattningshavare, som kvarstår med oreglerad lön. I betraktande härav anser jag övervägande skäl tala för att jämväl länsfiskeritjänstemännen nu skola placeras å löneplan. Fiskeriutbildningskommitténs förslag i berörda hänseende torde därför böra behandlas i detta sammanhang.»

I övrigt har *departementschefen* anfört följande.

»Såsom jag anført i det föregående anser jag tiden ännu icke mogen för inrättande av en fast undervisningsanstalt för fiskare. Jag har även uttalat att enligt min mening kostnaderna för den provisoriska yrkesundervisning, som för närvarande bedrives i Lysekil, äro så höga i förhållande till elevantalet, att det ej rimligen kan komma i fråga att längre uppehålla densamma med statsbidrag. Enligt vad jag under hand inhämtat beräknas kostnaden för denna undervisning under läsåret 1950/51 uppgå till omkring 9 700 kronor per elev. Därest kursverksamhet för fiskare kommer att upptagas vid Göteborgs stads yrkesskolor torde detta få betraktas såsom en provisorisk lösning av fiskarens utbildningsfråga.

Vad angår utbildningen av fiskeritjänstemän har jag redan redovisat de skäl som synas böra föranleda, att detta spörsmål nu upptages till prövning oberoende av att det definitiva ståndpunktstagandet till frågan om en fast fiskareskola ställes på framtiden. Jag anser mig även i huvudsak kunna godtaga det förslag härom, som fiskeristyrelsen nu framlagt och som innebär att utbildningen skall ske huvudsakligen i Göteborg men i viss utsträckning även i Aneboda. Härvid har jag bland annat beaktat, att ett genomförande av detta förslag endast förutsätter obetydliga investeringar i byggnadsföretag och att dessa investeringar för övrigt torde vara erforderliga även

om en annan lösning av förläggningsfrågan senare skulle finnas mera lämplig. Jag anser nämligen att den lösning, som jag nu förordar, i viss mån bör betraktas som ett provisorium och att frågan bör kunna omprövas, därest förutsättningar längre fram skulle föreligga för att inrätta en sådan fast fiskareskola, som avsetts i fiskeriutbildningskommitténs betänkande.

Beträffande utformningen av ifrågavarande utbildning vill jag i övrigt anföra följande.

Såsom nämnts i det föregående har utvecklingen på bland annat fiskevårdens område medfört att allt större krav måste ställas på fiskeritjänstemännen, såväl administrativt som i fråga om fackkunskaper. För att dessa krav skola kunna tillgodoses är det bland annat nödvändigt, att fiskeritjänstemännen ha en god allmänutbildning. Fiskeriutbildningskommittén har även beaktat detta förhållande genom att föreslå att inträdesfordringarna skola skärpas såvitt avser de teoretiska förkunskaperna, samt att undervisning i vissa allmänbildande ämnen skall ingå i kursen.

Jag delar väl kommitténs uppfattning om det värde, som en god allmänutbildning har för fiskeritjänstemännens arbete. Med hänsyn till att dessa tjänstemän i stor utsträckning rekryterats från fiskarebefolkningen och att en sådan rekrytering även i fortsättningen är önskvärd hyser jag emellertid betänkligheter mot att höja fordringarna i fråga om teoretiska förkunskaper hos de inträdessökande. Jag anser därför i likhet med fiskeristyrelsen att i detta avseende liksom hittills endast bör fordras, att vederbörande genomgått folkhögskolas andra årskurs. Det synes därvid lämpligt att, såsom skolöverstyrelsen föreslagit, överenskommelse träffas med folkhögskolorna om betygsättning av kunskaperna för sådana elever, som ämna söka inträde vid fiskeritjänstemannakurs.

I fråga om praktikfordringarna torde det med hänsyn till de förhållanden, varunder fisket bedrivs, ej vara möjligt att kräva någon allsidig eller mera kvalificerad förpraktik. Såsom framhålles i flera yttranden torde det icke heller vara lämpligt att, på sätt kommittén föreslagit, fordra praktiktjänstgöring hos länsfiskeritjänsteman. Jag förordar således, att såsom inträdesfordran i förevarande hänseende endast skall stadgas två års valfri fiskepraktik. I praktiktiden bör få inräknas tid, varunder vederbörande genomgått sådan fiskarekurs som kan komma att anordnas vid Göteborgs stads yrkesskolor.

Mot vad kommittén i övrigt anfört angående förutsättningarna för inträde vid ifrågavarande kurs har jag intet att erinra.

Av betänkandet och yttrandena framgår, att utformningen av undervisningsplanen erbjuder vissa svårigheter. Dessa bero främst på att utbildningen gäller en mycket begränsad personalgrupp med delvis ganska skiftande arbetsuppgifter. Det torde emellertid av skäl som kommittén anfört icke vara möjligt att differentiera undervisningen för olika slag av befattningar, utan utbildningen torde få göras enhetlig för samtliga elever. Vid fastställandet av undervisningsplanen bör emellertid hänsyn tagas till den betydelse, som olika slag av befattningar ha.

Enligt såväl kommitténs som fiskeristyrelsens förslag skulle några allmänna ämnen, nämligen svenska, matematik, fysik, kemi, allmän biologi och engelska, införas på kursplanen. Beträffande samtliga nu nämnda ämnen utom engelska synes detta även befogat med hänsyn till de mera begränsade fordringar på de inträdessökandes förkunskaper, som enligt min mening måste gälla tills vidare. Undervisningen i dessa och i vissa andra ämnen, såsom rättslära, förvaltnings- och föreningslära, fiskets ekonomi samt bokföring, torde vidare böra tillmätas stor vikt vid en utbildning, som avser att ge kompetens såsom länsfiskeritjänsteman. Såsom förut antytts bör nämligen utbildningen särskilt med tanke på sistnämnda befattningar icke vara alltför ensidigt inriktad på fiskeribiologiska och angränsande fackämnen utan även ge ett visst mått av administrativa och ekonomiska kunskaper.

Däremot anser jag, i motsats till kommittén och fiskeristyrelsen, undervisning i främmande språk ej vara nödvändig vid en utbildning av förevarande art. Den facklitteratur på engelska eller tyska, som skulle motivera sådan undervisning, torde nämligen huvudsakligen ha vetenskapligt intresse. Det kan därjämte ifrågasättas om den språkundervisning, som kan meddelas inom ramen för en fiskeritjänstemannakurs, skulle bli tillräcklig för det angivna syftet. Jag vill även erinra, att undervisning i främmande språk icke förekommer vid andra jämförliga kurser.

Beträffande de egentliga fackämnena — fiskeribiologi, hydrologi, limnologi, oceanografi, fiskevård m. m. — inställer sig spørsmålet om en lämplig avvägning mellan sötvattens- och saltvattensintressena. Bland annat med hänsyn till att de ojämförligt flesta av de tjänster på fiskets område, som komma att stå öppna för eleverna, hänföra sig till sötvattensfisket måste enligt min uppfattning huvudvikten läggas på det senare. Jag är däremot icke beredd förorda att, såsom ifrågasatts i något yttrande, havs- och kustfiskets förhållanden helt skola uteslutas från undervisningsplanen. Det synes emellertid finnas ett visst fog för den i några yttranden framförda åsikten, att den i kommittébetänkandet framlagda kursplanen ger väl stort utrymme åt vissa ämnen, vilka helt eller huvudsakligen ha betydelse för saltvattensfisket, exempelvis oceanografi, navigation och fiskberedning. Jämväl den av fiskeristyrelsen föreslagna kursplanen synes lägga för stor vikt vid ämnen, som röra havsfisket samt handels- och avsättningsfrågor. Vid det definitiva fastställandet av kursplanen, vilket bör ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, fiskeristyrelsen, torde därför få vidtagas sådana jämkningar i de föreliggande förslagen, som kunna anses befogade av pedagogiska och praktiska skäl.

Enligt kommitténs förslag skulle fiskeritjänstemannakursen omfatta 86 veckor. Fiskeristyrelsens förslag innebär att den teoretiska undervisningen skulle omfatta 47—51 veckor och den praktiska undervisningen 24—26 veckor. Hela kurstiden skulle sålunda utgöra 71—77 veckor. Med hänsyn till att jag förordat att undervisningen i engelska skall slopas och att i övrigt jämkningar i kursplanerna kunna finnas påkallade anser jag att

utbildningen bör kunna inpassas i en tidrymd av högst 17 månader. Såsom kommittén och fiskeristyrelsen föreslagit bör kursen anordnas vart annat år för tills vidare högst tio elever.

Frågan, vart kursen för utbildning av fiskeritjänstemän bör förläggas, har behandlats ingående såväl i kommittébetänkandet som i yttrandena över detta. Under förutsättning att en fast fiskareskola inrättas i Lysekil har kommittén förordat att kursen skall förläggas dit. Jag delar denna uppfattning. Jag har emellertid nyss uttalat, att frågan om inrättande av en fast fiskareskola icke nu är aktuell, och förordat att statsbidrag icke vidare skall utgå till den provisoriska yrkesutbildning för fiskare, som för närvarande bedrivs i Lysekil. I detta läge synes Göteborg vara att föredraga såsom förläggningsort för den teoretiska undervisningen. Härför talar framför allt den omständigheten att Göteborgs stads yrkesskolor äro beredda att upplåta lämpliga undervisningslokaler. Väljes däremot Lysekil eller Aneboda, vilka orter kommittén givit företräde framför de övriga som den diskuterat, erfordras en betydande investering för utbyggnad av undervisningslokaler och, beträffande Aneboda, jämväl av elev- och tjänstemannabostäder. I de flesta av yttrandena över fiskeristyrelsens skrivelse i ämnet har styrelsens förslag även tillstyrkts. Jag ansluter mig till denna ståndpunkt och förordar alltså, att den teoretiska undervisningen i kursen för fiskeritjänstemän skall förläggas till Göteborg.

För den praktiska undervisningen ävensom en del av den teoretiska utbildningen i sötvattensbetonade läroämnen synas både Aneboda och Håstad kunna komma i fråga som förläggningsplats. I betraktande av de pedagogiska fördelar, som anläggningarna och insjövattnen vid Aneboda erbjuda, vill jag dock förorda, att denna del av utbildningen i huvudsak skall förläggas dit. Härför erfordras visserligen viss upprustning av byggnaderna vid Aneboda. Denna torde dock icke behöva bli så omfattande, då undervisning skall lämnas där allenast under vår- och sommarmånader. Samtidigt anser jag det emellertid önskvärt, att även utbildningsmöjligheterna i Håstad skola tillvaratagas. Därest Svenska lax- och laxöringföreningen fortsätter med sin hittillsvarande verksamhet, bör därför ifrågavarande del av utbildningen under några veckor förläggas till Håstad. En förutsättning för att föreningen skall erhålla fortsatt statsbidrag bör vara, att föreningen åtager sig denna del av utbildningen. Föreningen bör därvid utan ersättning ställa lärare och undervisningslokaler till förfogande.

Vad angår organisationen av kursen kan jag biträda fiskeristyrelsens förslag. Fiskeritjänstemannautbildningen bör sålunda stå under fiskeristyrelsens överinseende. Vidare böra de rent kamerala uppgifter, som sammanhånga med utbildningen, åvila styrelsen. Den omedelbara ledningen av utbildningen i Göteborg, d. v. s. rektors- och sekreterargörömmål, synes såsom fiskeristyrelsen föreslagit lämpligen böra uppdragas åt någon av lärarna vid kursen. Jag anser dock, att antagningen av elever bör ankomma

på fiskeristyrelsen. Motsvarande uppgifter vid utbildningen i Aneboda böra åvila föreståndaren för Södra Sveriges fiskeriförening.

Samtliga kostnader för kursverksamheten synas böra bestridas av staten. I avbidan på statsmakernas ställningstagande till studielånenämndens förslag biträder jag vad fiskeristyrelsen förordat i fråga om grunderna för stipendier åt eleverna i kursen. Stipendierna torde sålunda böra utgå med 55, 85 eller 115 kronor för månad. Jag återkommer i det följande till storleken av de anslag som erfordras.

På grund av verksamhetens ringa omfattning samt läroämnenas skiftande art torde undervisningen i Göteborg böra ombesörjas av timlärare. Fiskeristyrelsens förslag i fråga om beräkningen av arvoden till dessa lärare kan jag i huvudsak biträda. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa arvodesbeloppen. Det av fiskeristyrelsen föreslagna arvodet för rektors- och sekreterargöromål under utbildningen i Göteborg är enligt min mening för högt. Jag förordar, att detsamma skall bestämmas till 300 kronor för månad.

Undervisningen vid Aneboda torde såsom fiskeristyrelsen förutsatt böra ombesörjas av Södra Sveriges fiskeriförening. Huvuddelen av undervisningen torde komma att åvila föreningens biolog och dess fiskmästare. Viss tillfällig förstärkning av föreningens arbetskrafter torde dock erfordras.

De föreslagna kortare fortbildningskurserna för fiskeritjänstemän skulle otvivelaktigt vara av värde. Jag är emellertid ej beredd att nu förorda, att medel skola anvisas för detta ändamål. Det torde få ankomma på fiskeristyrelsen att taga initiativ till anordnande av dylika kurser, då den så finner påkallat.

I likhet med kommittén och fiskeristyrelsen finner jag det önskvärt, att studiebegåvade fiskeristuderande skola kunna vinna högre utbildning efter det de genomgått kursen för utbildning av fiskeritjänstemän. Som ett första steg i denna riktning synes böra föreskrivas att genomgång av dylik kurs skall berättiga till inträde i specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande. Den, som avlagt examen vid detta gymnasium, bör vidare ha möjlighet att bedriva akademiska studier. Då sistnämnda fråga endast relativt sällan torde bli aktuell, torde det dock ej vara erforderligt att generella bestämmelser meddelas härom. Frågan torde i stället, såsom universitetskanslersämbetet förordat, böra kunna lösas genom individuella dispenser i förekommande fall.

Medelsbehovet för fiskeritjänstemannautbildningen synes kunna nedbringas något genom den minskning av rektorsarvodet och den begränsning av kursplanens omfattning, som jag nyss förordat.

I fråga om kostnaderna för första läsåret torde sålunda genom att undervisningen i engelska slopas det belopp av i runt tal 13 000 kronor, som fiskeristyrelsen upptagit för timlärararvoden, kunna minskas till 12 000 kronor. Till arvode för rektors- och sekreterargöromål böra upptagas ($7 \times 300 =$) 2 100 kronor. Övriga utgiftsposter för första läsårets utbildning i Göteborg,

nämligen hyra och städning av undervisningslokaler, undervisningsmateriel och expenser, elevstipendier samt studiebesök och exkursioner, torde i överensstämmelse med fiskeristyrelsens förslag kunna beräknas till respektive 1 404, 1 000, 8 050 och 400 kronor eller tillhopa i runt tal 10 900 kronor. Utgifterna för utbildningen i Göteborg under första läsåret torde alltså bära uppskattas till $(12\ 000 + 2\ 100 + 10\ 900 =)$ 25 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för utbildningen i Aneboda torde i detta sammanhang icke bära beräknas något belopp för underhåll av undervisningslokaler m. m. Hänsyn till medelsbehovet härför torde få tagas vid bedömandet av statsbidraget till Södra Sveriges fiskeriförening. Till denna fråga återkommer jag i det följande. I enlighet med vad jag förut anfört torde icke heller medel bära upptagas för motsvarande kostnader vid utbildningen i Håstad. Eleverna bära enligt min mening själva bära huvudparten av kostnaderna för praktikresorna. Möjlighet att erhålla visst statsbidrag bör dock finnas. Med hänsyn härtill föreslår jag att för dylika bidrag samt för studiebesök skola upptagas 2 500 kronor. Mot fiskeristyrelsens beräkning av medelsbehovet för undervisningsmateriel och expenser samt elevstipendier till 800 respektive 5 750 kronor har jag icke något att erinra. Medelsbehovet för nu ifrågakvarande kostnader för utbildningen i Aneboda och Håstad skulle alltså uppgå till $(2\ 500 + 800 + 5\ 750 =)$ i runt tal 9 000 kronor.

Fiskeristyrelsens uppskattning av kostnaderna för utbildningen under andra läsåret föranleder icke någon annan erinran från min sida än att arvodet för rektors- och sekreterargöromålen bör nedsättas från 3 000 till 1 500 kronor. Kostnaderna bära alltså uppskattas till 15 300 kronor.

Enligt dessa beräkningar skulle kostnaderna för fiskeritjänstemannautbildningen, fränsett statsbidraget till Södra Sveriges fiskeriförening, sammanlagt uppgå till $(25\ 000 + 9\ 000 + 15\ 300 =)$ 49 300 kronor eller i medeltal för budgetår cirka 24 700 kronor.

Medelsanvisningen torde såsom fiskeristyrelsen förordat bära ske under ett särskilt riksstatsanslag, benämnt Utbildning av fiskeritjänstemän. För budgetåret 1951/52 torde medel bära anvisas till bestridande av kostnaderna för utbildningen i Göteborg samt för tre femtedelar av kostnaderna för utbildningen i Aneboda och Håstad. Anslaget bör sålunda upptagas med $(25\ 000 + 5\ 400 =)$ 30 400 kronor. Då en viss osäkerhet vidlåder kostnadsberäkningarna förordar jag, att anslaget tills vidare skall uppföras såsom förslagsanslag.

I likhet med fiskeristyrelsen anser jag att Södra Sveriges fiskeriförening bör erhålla statsbidrag till kostnaderna för den upprustning av byggnaderna i Aneboda, som är nödvändig för att utbildning av fiskeritjänstemän skall kunna bedrivas där i den omfattning, som angivits i det föregående. Styrelsens beräkning av kostnaderna torde i och för sig bära godtagas. Med hänsyn till den prisstegring, som ägt rum, torde emellertid beloppet bära uppräknas till 35 000 kronor. Detta belopp torde bära anvisas i form av ett reservationsanslag, benämnt Bidrag till Södra Sveriges fiskeriförening för vissa bygg-

nadsarbeten. Jag förutsätter att största möjliga sparsamhet skall iakttagas vid upprustningen av byggnaderna.

Jag torde härefter få övergå till att behandla frågan om fiskeritjänstemännens löneställning. I likhet med fiskeritjänstutbildningskommitténs majoritet anser jag, att länsfiskeritjänstemännen böra placeras i lönegrad Ca 19. Därest löneregleringen i något fall skulle medföra löneminskning på grund av att intjänta ålderstillägg bortfalla, torde Kungl. Maj:t böra medge placering i högre löneklass.

I flera yttranden har ifrågasatts, att vissa länsfiskeritjänstemän skulle placeras i högre lönegrad än de övriga eller erhålla särskilda tilläggsarvoden. Någon differentiering av lönegradsplaceringen kan jag dock icke förordna. Ej heller kan jag tillstyrka, att statsmedel skola ställas till förfogande för utbetalande av tilläggsarvoden. I vilka fall dylika arvoden över huvud skola få utgå synes böra bedömas enligt de grunder som nu gälla beträffande lön eller annan gottgörelse utöver vad som utgår enligt avlöningsreglementet till befattningshavare, till vars avlönande statsbidrag lämnas enligt bestämmelserna i kungörelsen om statsbidrag till avlönande av vissa befattningshavare hos hushållningssällskap, m. m.

Beträffande tjänstebenämningen förordar jag, att benämningen fiskeriasistent skall användas.

I anslutning till vad jag nu anfört föreslår jag, att i personalförteckningarna för hushållningssällskapen skola från och med den 1 juli 1951 uppföras 33 fiskeriasistenttjänster i lönegrad Ca 19.

Vad härefter angår frågan om löneställningen för de statliga fiskmästarna äro dessa befattningshavare, i motsats till länsfiskeritjänstemännen, redan placerade å löneplan. Det skäl för genomförande av en lönereglering, som jag nyss anfört beträffande länsfiskeritjänstemännen, föreligger alltså ej i detta fall. Härjämte är att märka, att en ändring av lönegradsplaceringen för fiskmästarna skulle kunna föregripa ställningstagandet till frågan om en lönereglering för åtskilliga andra grupper av befattningshavare, vilka nu likaså äro placerade i 16 lönegraden. Med hänsyn härtill anser jag, att resultatet av tjänsteförteckningskommitténs arbete bör avvaktas, innan frågan om en lönegradsupplyttning för de statliga fiskmästarna avgöres.

Jag torde till slut få behandla frågan om anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen för nästa budgetår.

Fiskeristyrelsen har i anslutning till sitt förslag om utbildningen av fiskeritjänstemän förordnat, att Södra Sveriges fiskeriförening för nästa budgetår skall erhålla ett statsbidrag å 35 000 kronor eller omkring 6 700 kronor mer än det bidrag, som utgår för innevarande budgetår. Bidraget skulle avse föreningens fiskeribiologiska undersökningsverksamhet. Något bidrag skulle icke längre utgå direkt till undervisningsverksamheten. Vidare må erinras att fiskeristyrelsen i sitt förslag till medelsanvisning till fiskeritjänstemannautbildningen upptagit ett belopp av 1 400 kronor för underhåll av undervisningslokaler m. m. i Aneboda.

Den del av bidraget till föreningen för innevarande budgetår, som avser föreningens undersökningsverksamhet, uppgår till i runt tal 18 400 kronor. Nedläggandet av fiskeriskolan i Aneboda medför att i fortsättningen en större del av kostnaderna för fastigheternas underhåll och uppvärmning m. m. kommer att falla på denna verksamhet. Vid bestämmande av bidragets storlek torde vidare böra beaktas, dels att vissa av föreningens befattningshavare förutsättas komma att i avsevärd omfattning medverka vid den praktiska utbildningen i Aneboda, dels att kostnader komma att uppstå för underhåll m. m. av de undervisningslokaler, som komma att användas vid utbildningen. Med hänsyn till dessa förhållanden och till inträffade kostnads- och lönestegringar anser jag bidraget till föreningen skäligen böra utgå med 30 000 kronor. En förutsättning för åtnjutande av detta bidrag bör vara att föreningen medverkar i fiskeritjänstemannautbildningen i den omfattning, som angivits i det föregående. Jag förutsätter vidare att överenskommelse skall träffas mellan föreningen och fiskeristyrelsen om att föreningens undersöknings- och försöksarbete skall samordnas med den statliga fiskeriforskningen. Frågan om pensionsrätt för föreningens föreståndare synes icke böra upptagas i detta sammanhang.

Till bidrag för rörlig kursverksamhet och studieresor har fiskeristyrelsen för nästa budgetår begärt ett från 25 000 till 70 000 kronor höjt belopp. Jag torde här få erinra om att Kungl. Maj:t i proposition nr 2 till årets riksdag (bil. 8 punkt 3) föreslagit riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår anvisa 10 000 kronor till berörda verksamhet. Såsom jag i det sammanhanget anförde har intresset för dessa kurser blivit mycket större än vad man tidigare räknat med. Jag förordar därför att bidraget för detta ändamål skall höjas. I nuvarande statsfinansiella läge kan jag dock icke föreslå, att högre belopp än 50 000 kronor skall anvisas. Detta innebär en höjning med 15 000 kronor i förhållande till vad som sammanlagt för innevarande budgetår anvisats å riksstaten och äskats å tilläggsstat.

Jag tillstyrker fiskeristyrelsens förslag att en å anslaget föreliggande reservation skall tillgodoföras posten till Kungl. Maj:ts disposition. Om så sker torde något belopp icke böra upptagas för samma ändamål under nästa budgetårs anslag.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör förevarande anslag uppföras med (30 000 + 50 000 =) 80 000 kronor.»

Utskottet.

Såsom departementschefen anförde torde det ännu vara för tidigt att taga slutlig ställning till frågan om inrättande av en fast undervisningsanstalt för fiskare. Utskottet delar även den i propositionen uttalade meningen, att statsbidrag under nästa budgetår icke bör utgå till den provisoriska yrkesundervisning som för närvarande bedrivs i Lysekil. Oberoende härav synes emellertid spörsmålet om fiskeritjänstemännens utbildning nu böra upptagas till avgörande. I likhet med departementschefen anser utskottet dock, att en omprövning av detta spörsmål kan komma att erfordras, där-

est i framtiden förutsättningar skulle finnas för att inrätta en fast fiskarskola.

Det förslag rörande utbildningen av fiskeritjänstemän, som framlagts i förevarande proposition, är enligt utskottets mening väl avvägt. Utskottet tillstyrker således, att ifrågavarande utbildning skall bedrivas vid en vart annat år anordnad kurs, omfattande högst 17 månader. Likaså finner utskottet det lämpligt, att större delen av den teoretiska undervisningen skall meddelas i Göteborg, medan praktisk utbildning samt viss teoretisk undervisning på sötvattensfiskets område i huvudsak skall förläggas till Aneboda. Jämväl i fråga om förutsättningarna för inträde vid kursen samt undervisningens omfattning och organisation biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag. Såsom förordats i propositionen synes utbildningen böra stå under fiskeristyrelsens överinseende.

I likhet med departementschefen finner utskottet det önskvärt, att studiebegåvade studerande skola kunna erhålla en högre utbildning sedan de genomgått ifrågavarande kurs. Utskottet tillstyrker därför förslaget om att genomgång av kursen skall berättiga till inträde vid specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande i Vilan. Den som avlagt examen vid detta gymnasium bör efter dispens äga möjlighet att bedriva akademiska studier.

Vad härefter angår länsfiskeritjänstemännens avlöningsförhållanden tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts förslag, att dessa tjänstemän från och med nästa budgetår skola inplaceras såsom ordinarie befattningshavare å statlig löneplan. Beträffande lönegradsplaceringen har i propositionen förordats, att tjänstemännen skola hänföras till lönegrad Ca 19. I motionerna I: 364 och II: 481 har däremot yrkats, att placeringen skall ske i lönegrad Ca 21. Med hänsyn till ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter och avsedda utbildning finner utskottet övervägande skäl tala till förmån för den av Kungl. Maj:t föreslagna lönegradsplaceringen. Till följd härav avstyrker utskottet bifall till motionärernas yrkande i denna del. Utskottet förutsätter emellertid att, därest den av utskottet förordade löneregleringen i något fall skulle medföra löneminskning på grund av att intjänata ålders-tillägg bortfalla, Kungl. Maj:t kommer att medgiva placering i högre löneklass.

I anslutning till yrkandet rörande länsfiskeritjänstemännens lönegradsplacering har i förevarande motioner vidare hemställts, att dessa befattningshavare skola erhålla benämningen fiskerikonsulent i stället för den i propositionen föreslagna benämningen fiskeriasistent. Enligt utskottets mening ha goda skäl åberopats till stöd för motionärernas hemställan. Med beaktande av den löneställning, som utskottet nyss förordat, synes det dock vara tveksamt, huruvida benämningen fiskerikonsulent bör komma till användning. Utskottet finner sig därför böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag i ämnet. Hinder torde emellertid ej böra möta mot att denna fråga — om förhållandena föranleda därtill — upptages till förnyad prövning i anslutning till pågående tjänsteförteckningsrevision.

De i propositionen framlagda anslagsberäkningarna ha icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet tillstyrker därför, att till bestridande av avlöningar och driftkostnader samt stipendier vid ifrågavarande utbildningskurs skall för nästa budgetår anvisas ett anslag av 30 400 kronor. Då kursens förläggning till Aneboda föranleder vissa ombyggnadsarbeten där, torde för ändamålet höra anvisas det begärda beloppet av 35 000 kronor. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag förordar utskottet slutligen, att anslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen för nästa budgetår skall uppföras med ett belopp av 80 000 kronor.

Kungl. Maj:ts framställning föranleder ej heller i övrigt någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att riksdagen må

1) godkänna att utbildningen av fiskeritjänstemän skall organiseras enligt de riktlinjer, som angivits i propositionen;

2) med bifall till Kungl. Maj:ts framställning samt med avslag å de likalydande motionerna I: 364 och II: 481 be-
myndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningarna för hus-
hållningssällskapen från och med den 1 juli 1951 uppföra
sammanlagt 33 fiskeriassistenttjänster i lönegrad Ca 19;

3) å riksstaten för budgetåret 1951/52 under nionde hu-
vudtiteln anvisa

a) till *Utbildning av fiskeritjänstemän* ett förslagsanslag
av 30 400 kronor,

b) till *Bidrag till Södra Sveriges fiskeriförening för vissa
byggnadsarbeten* ett reservationsanslag av 35 000 kronor,

c) till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* ett re-
servationsanslag av 80 000 kronor.

Stockholm den 8 maj 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Alfred Andersson, Svedberg, Carl Sundberg, Näslund, Jon Jonsson*, Bertil Andersson*, Hugo Sundberg, Lars Andersson och Eskilsson*; samt

från andra kammaren: herrar Johnsson i Kastanjegården*, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Hæggblom, Jonsson i Järvsand och Ahlsten, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Svensson i Vä* och Mårtensson i Smedstorp*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar *Carl Sundberg* och *Hæggbloom*, vilka ansett att utskottet bort biträda yrkandet i motionerna I: 364 och II: 481, såvitt avser benämningen av ifrågavarande befattningar hos hushållningssällskapen, samt att därför dels det stycke å s. 22 i utskottets yttrande, som börjar med orden »I anslutning», bort ha följande lydelse:

»I anslutning till yrkandet rörande länsfiskeritjänstemännens lönegrads-placering har i förevarande motioner vidare hemställts, att dessa befattningshavare skola erhålla benämningen fiskerikonsulent i stället för den i propositionen föreslagna benämningen fiskeriassistent. Enligt utskottets mening ha goda skäl åberopats till stöd för motionärernas hemställan. Utskottet vill sålunda erinra om att ifrågavarande tjänstemän för närvarande inom flertalet hushållningssällskap benämnas fiskerikonsulent. Någon anledning att frångå denna benämning torde icke finnas, särskilt med tanke på att inom sällskapen benämningen konsulent vunnit stadga för befattningshavare med olika kompetens i utbildningshänseende, exempelvis för hemkonsulenter och trädgårdskonsulenter. Härtill kommer, att länsfiskeritjänstemännen ha en självständig ställning såsom förmän för övriga befattningshavare på fiskets område, såsom fiskmästare och fiskeritillsyningsmän. Att benämna en dylik tjänsteman assistent synes därför vara missvisande. Slutligen bör uppmärksammas, att benämningen fiskeriassistent redan kommit till användning inom fiskeristyrelsen för vissa tjänster av helt annan karaktär. Av anförda skäl biträder utskottet motionärernas hemställan i denna del. Utskottet vill emellertid vid detta sitt ställningstagande understryka att lönegraden, såsom nyss förordats, bör vara Ca 19.»

dels ock utskottets hemställan under 2) bort lyda sålunda:

»2) i anledning av Kungl. Maj:ts framställning samt de likalydande motionerna I: 364 och II: 481 bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningarna för hushållningssällskapen från och med 1 juli 1951 uppföra sammanlagt 33 fiskerikonsulenttjänster i lönegrad Ca 19;»